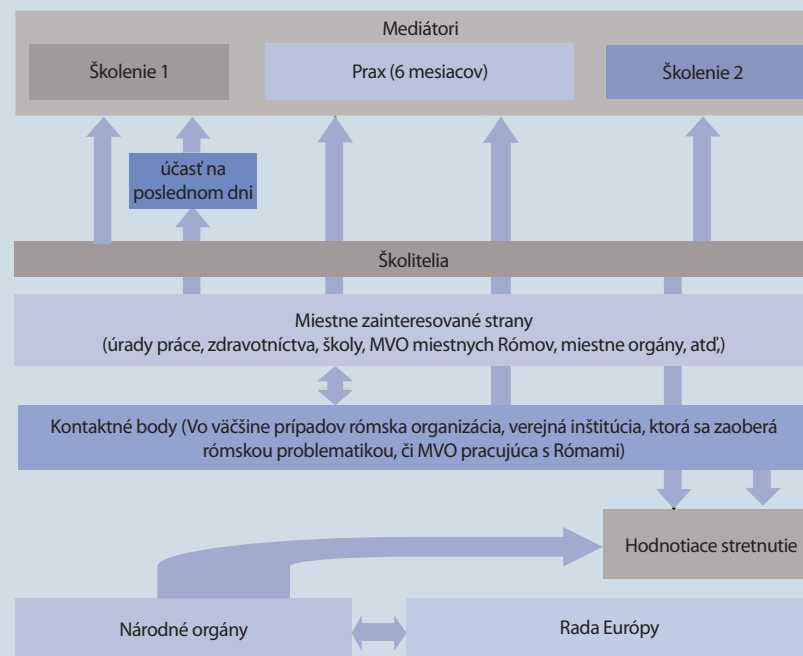

Mediátori

- nadväzujú vzťah dôvery a otvorenej komunikácie so zástupcami zúčastnených strán;
- snažia sa pochopiť situáciu tak, aby odrážala príslušné názory a základné pocity, postoje a správanie;
- vytvárajú kontakt medzi stranami zabezpečovaním účinnej komunikácie;
- uľahčujú a/alebo posilňujú komunikáciu a vzťahy medzi príslušníkmi rómskych komunít a verejnými inštitúciami (školský systém, zdravotníctvo a zamestnanosť)

Národný kontaktný bod

- podporuje mediátorov pri výkone praktických činností v intervale šiestich mesiacov medzi dvoma školeniami
- podporuje monitorovací proces Rady Európy
- zaisťuje vstupy pre združenie školiteľov na online platforme, ako pomoc pri organizovaní druhého školenia
- poskytuje spätnú väzbu o národných aktivitách v priebehu záverečnej konferencie

Európsky vzdelávací program pre Rómskych mediátorov

Spoločná aktivita Rady Európy a Európskej Komisie

Program ROMED dostáva veľkorysú finančnú podporu vlád Albánska, Cypru, Fínska, Francúzska, Nemecka, Srbska a Španielska

Pre viac informácií
 Rada Európy
 Tím osobitného predstaviteľa generálneho tajomníka pre rómske záležitosti
 F-67075 Štrasburg Cedex
www.coe.int/rom

Vedúca projektu
 Aurora Ailincai
aurora.ailincai@coe.int

Funded by the European Union and the Council of Europe

Implemented by the Council of Europe

Východiská: skutočnosti a výzvy

Sprostredkovanie (mediácia) je jedným z opatrení používaných v celej Európe k riešeniu nerovností, ktorým Rómovia čelia, pokiaľ ide o prístup k zamestnaniu, zdravotnej starostlivosti a kvalitnému vzdelávaniu. Mediácia je zamestnávanie ľudí rómskeho pôvodu z miestnych rómskych komunít alebo s dobrou znalosťou rómskej problematiky, ktorí budú vystupovať ako sprostredkovatelia medzi Rómami a verejnými inštitúciami.

► Rozmanitosť situácií a úloh

Medzi krajinami existuje mnoho rozdielov ako v situácii a potrebách rómskych komunít tak aj v používanej terminológii a rozsahu v akom sú sprostredkovatelia profesionálne činní a vyškolení v rôznych profesiách. Novou výzvou je aj sťahovanie Rómov do iných krajín.

► Pragmatický prístup k identifikácii cieľovej skupiny

Tento program je zameraný na mediátorov rómskeho pôvodu, ktorí ovládajú jazyk rómskej komunity s ktorou pracujú. Medzi ich úlohy a povinnosti patrí zjednodušenie komunikácie medzi Rómami a verejnými inštitúciami.

► Výzvy v praxi sprostredkovania

Sprostredkovanie často vedie k výraznému pokroku, avšak jeho účinnosť je mnohokrát skomplikovaná problémami ako je nízke postavenie mediátorov a neistota udržania si zamestnania, závislosť (od vedenia inštitúcie, od politických vplyvov, od vodcov komunity) alebo dodatočné pridelenie menších úloh, ktoré nie sú súčasťou popisu práce v danom zamestnaní. Okrem toho sú mediátori využívaní ako zásterka vyhýbania sa priamemu kontaktu s komunitou prípadne sa od nich očakáva, že prevezmú plnú zodpovednosť za riešenie problému. Ich práca môže byť dennodenná, takmer bez plánovania, reagujúca iba na podnety, bez konzistentného hodnotenia a s nedostatkom podpory pri výkone zamestnania. Tieto faktory spôsobujú, že úspech mediátora úzko súvisí s jeho osobnostnými vlastnosťami a tiež s osobným prístupom zamestnancov inštitúcií, s ktorými mediátor pracuje.

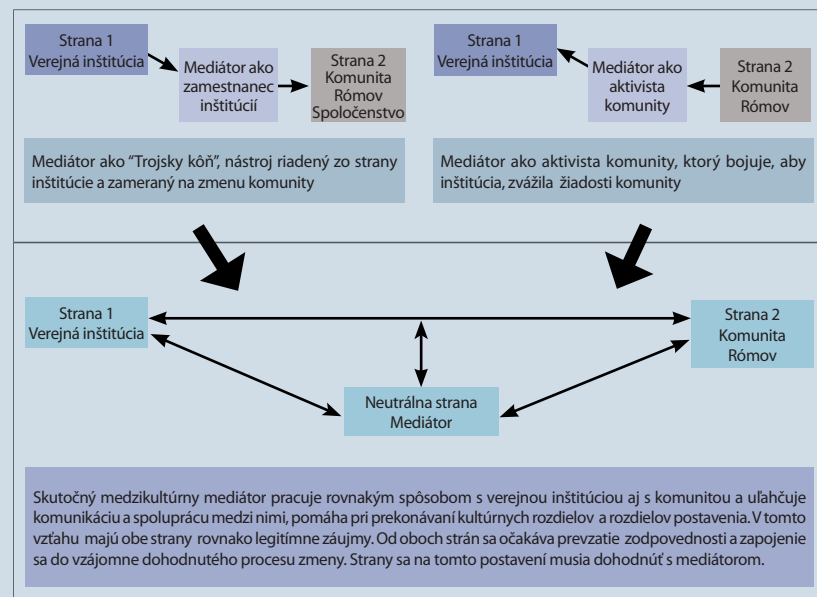
lepšit dialóg • zvýšená zodpovednosť
 rómskych komunít • posilnenie komunikácie • demokratická účasť • Európsky fond školiteľov

Možno identifikovať tri typy prístupov:

- „Trójský koň“ (nástroj inštitúcie, ktorý má za úlohu osloviť komunitu s cieľom zmeny jej postojov a správania)
- Aktivistu komunity (zástupca komunity, ktorý bojuje proti inštitúcii za práva Rómov)
- Skutočný medzikultúrny mediátor (má dobré znalosti o „kultúrnych kódoch“ spoločenstva a inštitúcie, je nestranný a zameraný na zlepšenie komunikácie a spolupráce a na stimuláciu oboch strán s cieľom, aby prijali zodpovednosť a aktívne sa zúčastnili procesu zmeny)

Tento program sa zameriava na podporu tretieho prístupu: skutočné a medzikultúrne sprostredkovanie.

Od „trójskeho koňa“ alebo aktivistu spoločenstva k skutočnému medzikultúrnemu mediátorovi

Misia definovaná Štrasburskou deklaráciou

V Štrasburskej deklarácii, prijatej v októbri 2010, na stretnutí na najvyššej úrovni o Rómoch sa predstavitelia členských štátov dohodli, že Rada Európy by mala zaviesť Európsky vzdelávací program pre Rómskych mediátorov (ROMED) s cieľom zjednotiť existujúce vzdelávacie programy a efektívnejšie využívať existujúce zdroje, normy, metodiku, siete a infraštruktúru Rady Európy, v úzkej spolupráci s národnými a miestnymi orgánmi.

► Všeobecný cieľ ROMED

Zlepšiť kvalitu a efektívnosť práce mediátorov, ktorí pracujú na riešení prístupu k vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti a zamestnanosti, s cieľom podporiť lepšiu komunikáciu a spoluprácu medzi Rómami a verejnými inštitúciami (škola/poskytovatelia zdravotnej starostlivosti/úradu práce,...)

► Ciele ROMED

- Podporiť skutočné a účinné medzikultúrne sprostredkovanie
- Zabezpečiť integrovanie prístupu založeného na právach
- Podporovať prácu mediátorov prostredníctvom poskytovania nástrojov na plánovanie a implementáciu ich aktivít, ktoré zaručujú demokratickú participáciu a zároveň posilňujú rómske komunity a zvyšujú transparentnosť verejných inštitúcií.

ROMED nenahrádza a neduplikuje existujúce vzdelávacie programy na miestnej alebo národnej úrovni, ale ich dopĺňa prostredníctvom poskytovania dodatočných programov a metodológií a prispieva k rozvoju kľúčových kompetencií nevyhnutných pre každého mediátora. ROMED bude tiež pomáhať niektorým krajinám pri tvorbe vzdelávacích programov.

► Rámcová osnova

Školenie sa zakladá na učebných osnovách so silným dôrazom na prax. Je možné ich prispôsobiť špecifickým vzdelávacím potrebám mediátorov, ktorí pracujú v rôznych podmienkach a s rôznymi inštitúciami a rómskymi komunitami.

► Európsky etický kódex mediátorov

Súbor základných zásad a noriem na usmerňovanie činnosti mediátorov, bol označený za kľúčový nástroj na ochranu mediátorov pred zneužitím a na zvýšenie kvality poskytovaných služieb. Bol vypracovaný prvý návrh, inšpirovaný skúsenosťami v rôznych krajinách, ktorý bude predložený na spätnú väzbu mediátorom počas školení.

► Združenie školiteľov a Európska sieť

Prvá skupina školiteľov, vybraných na základe otvorenej výzvy, bola vyškolená v Štrasburgu 26. až 29. januára 2011. V každej krajine bol určený kontaktný bod (podľa možnosti rómske organizácie so skúsenosťami s prácou s mediátormi). Vytvorenie siete a vzájomné učenie budú stimulované prostredníctvom on-line platformy.

► Prvá skupina prijímajúcich krajín

Bulharsko, Česká republika, Francúzsko, Nemecko, Grécko, Maďarsko, Taliansko, Moldavsko, Rumunsko, Srbsko, Slovensko, Španielsko, „Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko“, Turecko, Ukrajina. Program bude rozšírený do ďalších krajín a o dodatočné vzdelávanie poskytnuté v prvej skupine krajín, ak budú k dispozícii dodatočné zdroje.

Realizácia školenia (od marca do decembra, 2011)

- Prvá fáza školenia (4 dni). Počas posledného dňa: spoločné aktivity s kľúčovými miestnymi inštitúciami;
- Šesť mesiacov praxe (uplatňovanie prístupov a používanie nástrojov predstavených počas školenia v každodennej práci). Miestne orgány a kontaktné body poskytujú podporu;
- Druhá fáza školenia (3 dni). Prvý deň sa zameriava na zhrnutie vykonávaných praktických činností;
- Hodnotiace stretnutie na vyhodnotenie úspechov a definovanie následných krokov a politických zmien.

Aké úlohy plnia jednotlivé orgány?

Rada Európy

Rada Európy zabezpečuje celkovú koordináciu programu prostredníctvom práce podporného tímu osobitného predstaviteľa generálneho tajomníka pre rómske záležitosti. Ďalšie orgány Rady Európy, ako Kongres miestnych a regionálnych samospráv poskytujú podporu. Na základe odporúčaní odborníkov z danej oblasti boli vypracované osnovy školenia a bola vybratá skupina školiteľov, ktorá bola vyškolená. Počas celého procesu udržiava Rada Európy pravidelnú komunikáciu s rómskymi organizáciami pôsobiacimi na európskej úrovni a s ďalšími európskymi a medzinárodnými organizáciami za účelom zabezpečenia koordinácie a podpory pre program. Program môže byť úspešný len vtedy ak prispievajú všetky zainteresované strany.

Národné a miestne orgány

- identifikujú a vyberajú mediátorov, ktorí budú vyškolení
- zabezpečujú, aby sa zástupcovia miestnych inštitúcií zúčastnili posledného dňa prvej fázy školenia a vyzývajú ich ku podpore a pomoci pre mediátorov na miestnej úrovni
- zúčastňujú sa záverečnej hodnotiacej konferencie a zvažujú možné politické kroky

Medzinárodná mobilita Rómov je kľúčovou otázkou v práci mediátorov. Z tohto dôvodu je nadnárodná dvojstranná alebo viacstranná spolupráca medzi štruktúrami v krajinách pôvodu a cieľových krajinách užitočným nástrojom pre podporu a udržateľnosť.

Príslušné inštitúcie (zdravotníctvo, školstvo, zamestnanosť) na miestnej úrovni

- zúčastňujú sa posledného dňa prvého školenia spolu s mediátormi
- podporujú mediátorov pri výkone praktických činností vychádzajúcich z prístupu podporovaného Radou Európy
- poskytujú kontaktným bodom spätnú väzbu zo spolupráce

Rómske organizácie

- podporujú realizáciu programu na miestnej úrovni
- poskytujú spätnú väzbu a pripomienky pre kontaktné body
- prispievajú k procesu hodnotenia a k identifikácii návrhov na úpravu politiky